

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Економічний факультет
Кафедра статистики, обліку та аудиту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри
д. е. н., проф. **Оксана НЕСТЕРЕНКО**
Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
дисципліни «АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

для студентів денної форми навчання
рівень вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 051 «Економіка»
освітня програма «Економічна- аналітика та статистика»

Розроблено:
к.е.н.(PhD), доцент, доцент ЗВО кафедри статистики, обліку та аудиту
Олена КУЩЕНКО

2024 / 2025 навчальний рік

ЗМІСТ

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Навчальний контент (розширений план лекцій, конспект лекцій)
3. Плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи (у т.ч. індивідуальні завдання)
4. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післятестастійного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни
5. Завдання підсумкового контролю (семестрових екзаменів)
6. Критерії оцінювання знань студентів та розподіл балів

1. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра статистики, обліку та аудиту

Робоча програма навчальної дисципліни

Аналіз банківської діяльності
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти **другий (магістерський)**

галузь знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**
(шифр і назва)

спеціальність **051»Економіка»**
(шифр і назва)

освітня програма **«Економічна аналітика та статистика»**
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни **вибіркова**
[обов’язкова, вибіркова (міжфакультетська) чи факультативна]

факультет **економічний**

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (навчально-наукового інституту, центру)

“27” серпня 2024 року, протокол № 11

РОЗРОБНИК(И) ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
Кущенко Олена Іванівна, к. е. н., доцент, доцент ЗВО кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту

Протокол від “26” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

(підпис)

Оксана НЕСТЕРЕНКО
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Економічна-аналітика та статистика»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної(наукової) програми
(керівник проектної групи)

(підпис)

Олексій КОРЕПАНОВ
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково- методичною комісією економічного факультету
(назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна)

Протокол від «27» серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

(підпис)

Дар'я ЗАГОРСЬКА
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Аналіз банківської діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти.

спеціальності (напряму) 051 «Економіка»

освітня програма «Економічна аналітика та статистика»

Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є набуття студентами теоретичних і методичних знань з основ цього курсу, а також отримання і засвоєння практичних навичок проведення статистичних досліджень процесів банківської діяльності для прийняття ефективних оперативних управлінських рішень та розробки стратегічних планів розвитку окремого банку чи банківської системи в цілому.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- контроль за виконанням планових показників банку та додержанням нормативів НБУ;
- аналіз якості планування та нормування банківської діяльності;
- своєчасне виявлення внутрішніх часткових диспропорцій у діяльності окремих банківських установ;
- виявлення внутрішньобанківських резервів підвищення ефективності діяльності банку, зокрема порівняння його показників з показниками провідних банківських установ;
- забезпечення органів управління різних рівнів та державної статистики даними про банківську діяльність;
- організація та проведення одноразових обстежень за допомогою вибіркового методу;
- одержання та обробка інформації про діяльність вітчизняних і зарубіжних банківських установ, їх порівняльний аналіз;
- визначення та оцінка рейтингу банку.

Після завершення курсу студент має набути такі **компетентності**:

загальні

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

фахові

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

ДСК3. Здатність використовувати професійно профільовані знання й уміння щодо практичного використання комп'ютерних технологій в галузі економічної аналітики та статистики. Здатність формувати ресурсно-інформаційні бази щодо відповідної соціально-економічної ситуації для вирішення професійних аналітико-статистичних завдань.

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
14 год.	4 год. + 4 год. дист.
Практичні, семінарські заняття	
28 год.	-
Лабораторні заняття	
год.	-
Самостійна робота	
108 год.	142 год.
в тому числі: індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання**:

РН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

РН4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

РН7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

РН10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами

РН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

РН. 19. Розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі економіки, економічної аналітики та статистики. Володіти методикою проведення фінансового та кредитного аналізу, оперувати аналітичною інформацією, здійснювати зіставлення параметрів економічних процесів, виявлення змін й аналізу причин їх виникнення, діагностування розвитку соціально-економічних систем.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. ОСНОВИ ДИСЦИПЛІНИ «АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни «Аналіз банківської діяльності»

Банківська діяльність – специфічний вид підприємницької діяльності, якою займаються як фізичні та юридичні особи, так і держава.

Банки, як кредитно-фінансові установи та їх функції. Банківські операції. Функції центрального Національного банку України.

Роль статистичних досліджень в аналізі, плануванні діяльності банку (або системи банків) та управлінні нею.

Методологічні засади статистичного аналізу роботи банків.. Джерела статистичної інформації про банківську діяльність. Система показників аналізу банківської діяльності, їх види, функції та методи аналізу.

Тема 2. Аналіз кредитної діяльності банків

Поняття кредиту та його соціально-економічне значення. Сутність і класифікація кредитів. Завдання аналізу кредитної діяльності банку.

Система показників аналізу кредитної діяльності.

Джерела коштів, що використовуються банками для потреб кредитування. Джерела коштів для коротко - та довгострокового кредитування. Об'єкти кредитування.

Аналіз своєчасності повернення позичок.

Економіко-статистичний аналіз обороту кредитів.

Аналіз ефективності використання кредитів.

Принципи забезпечення побудови економічних нормативів кредитної діяльності комерційних банків.

Прогнозування та планування кредитної діяльності банків.

Оцінювання кредитного ризику. Групування кредитів за рівнем ризику.

Тема 3. Аналіз кредитоспроможності клієнтів банків

Поняття кредитоспроможності. Зв'язок кредитоспроможності з фінансово-господарським станом підприємства.

Етапи розрахунку кредитоспроможності. Основні критерії оцінювання кредитоспроможності клієнтів.

Документи, що входять до сукупності матеріалів щодо кредиту.

Завдання аналізу кредитоспроможності клієнтів банку. Методи, які використовуються для вивчення кредитоспроможності.

Система показників, які використовують для аналізу кредитоспроможності клієнтів банку: ліквідність, оборотність коштів клієнта, платоспроможність, ділова активність, прибутковість, ефективність.

Класифікація клієнтів за кредитоспроможністю.

Розділ 2. АНАЛІЗ ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ

Тема 4. Аналіз ліквідності банків

Ліквідність балансу банку – це здатність задовольняти готівкою передбачувані та непередбачувані зобов'язання.

Специфічні завдання аналізу ліквідності банку.

Система нормативів ліквідності банку встановлена НБУ: норматив миттєвої ліквідності; норматив загальної ліквідності; норматив співвідношення високоліквідних активів.

Система показників ліквідності балансу банку: абсолютні поділяються на активи і пасиви; відносні – частка окремих банків або їх філій у загальному обсязі ліквідних активів; частка окремих банків або їх філій у загальному обсязі боргових зобов'язань; коефіцієнти ліквідності.

Економіко-статистичне оцінювання та аналіз ліквідності балансу банку: аналіз динаміки ліквідності; аналіз динаміки середнього рівня ліквідності за сукупністю структурних підрозділів банку; аналіз впливу окремих факторів на динаміку ліквідності.

Система управління ліквідністю банку.

Тема 5. Вивчення платоспроможності банків

Платоспроможність – один з найважливіших показників оцінювання діяльності банку та його перспектив.

Вивчення платоспроможності та його основні завдання.

Система показників платоспроможності банку.

Аналіз платоспроможності здійснюється у кількох напрямках залежно від призначення економіко-статистичного аналізу показника платоспроможності: аналіз динаміки платоспроможності; аналіз динаміки середнього рівня платоспроможності банку за сукупністю структурних підрозділів; аналіз впливу окремих факторів на динаміку платоспроможності.

Аналіз виконання нормативів платоспроможності.

Тема 6. Аналіз прибутковості банків

Поняття прибутковості банків. Завдання статистичного вивчення прибутковості банків.

Система показників прибутковості банків.

Аналіз прибутковості банків: аналіз динаміки прибутковості; аналіз динаміки середнього рівня прибутковості за сукупністю структурних підрозділів; аналіз впливу окремих факторів на динаміку прибутковості.

Аналіз ефекту та ефективності комерційного банку. Методи аналізу.

Тема 7. Аналіз забезпечення управління активами та пасивами банку

Управління активами та пасивами – процес управління маржою між заробленими та виплаченими процентами за умови забезпечення ліквідності.

Мета управління активами та пасивами банку.

Активні операції банку, які включають кредитні операції та банківські інвестиції.

Завдання аналізу активних операцій. Система показників активних операцій.

Пасивні операції банку.

Завдання аналізу пасивних операцій. Система показників пасивних операцій.

Фактори ризику при управлінні активами та пасивами банку.

Процентний ризик. Метод інтервалу для аналізу процентного ризику. Факторний аналіз динаміки чистого процентного доходу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	дист.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ												
Разом за розділом 1	72	6	14			52	75	2		2		71
Розділ 2. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ												
Разом за розділом 2	78	8	14			56	75	2		2		71
Усього годин	150	14	28			108	150	4		4		142

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни «Аналіз банківської діяльності»	4	1
2	Тема 2. Аналіз кредитної діяльності банків	4	0,5
3	Тема 3. Аналіз кредитоспроможності клієнтів банків	4	0,5
4	Тема 4. Статистичний аналіз ліквідності банків	4	0,5
5	Тема 5. Статистичне вивчення платоспроможності банків	4	0,5
6	Тема 6. Статистичне вивчення прибутковості банків	4	0,5
7	Тема 7. Статистичне забезпечення управління активами та пасивами банку	4	0,5
	Разом	28	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Проробка конспекту лекції, вивчення рекомендованої літератури за темами, що викладаються на лекціях	28	35
2	Підготовка до практичних занять	25	36
3	Підготовка до поточного контролю	25	36
4	Підготовка до підсумкового контролю	30	35
	Разом	108	142

6. Індивідуальні завдання

-

7. Методи навчання

Піч час викладанні навчальної дисципліни використовуються інформаційно-ілюстративний та проблемні методи навчання із застосуванням:

- лекцій у супроводі роздаткового матеріалу;
- розв'язування задач та тестів;

- складання графічних схем;
- виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань.

Основними формами вивчення дисципліни є лекції, практичні заняття, самостійна робота. Основними відмінностями активних та інтерактивних методів навчання від традиційних вважаються не лише методика й техніка викладання, але й висока ефективність навчального процесу, яка проявляється через:

- високу мотивацію студентів;
- закріплення теоретичних знань на практиці;
- підвищення самосвідомості студентів;
- вироблення здатності ухвалювати самостійні рішення;
- вироблення здатності приймати колективні рішення;
- вироблення здатності до соціальної інтеграції;
- придбання навичок вирішення конфліктів;
- розвиток здатності до компромісів.

При викладанні дисципліни для активізації навчального процесу передбачено використання таких сучасних навчальних технологій як проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах та ін.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується кількома ключовими моментами, й увага студентів має бути сконцентрована на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках. При проведенні проблемної лекції має бути розданий друкований матеріал і виділені головні висновки з питань, що розглядаються.

При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор ставить питання, які спонукають студента шукати вирішення проблемної ситуації. Така ситуація змушує студентів сконцентруватися, й почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

На початку проведення проблемної лекції необхідно чітко сформулювати проблему, яку необхідно вирішити студентам. При викладанні лекційного матеріалу слід уникати прямої відповіді на поставлені питання, а висвітлювати матеріал, таким чином, щоб отриману інформацію студент міг використати при вирішенні проблеми.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доведень та узагальнень.

На початку проведення міні-лекції за обраними темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносять питання, які зафіксовані в плані лекцій, але викладають їх стисло. Лекційне заняття, проведене в такий спосіб, пробуджує в студента активність та увагу до сприйняття матеріалу, а також спрямовує його на використання системного підходу при відтворенні інформації, яку він отримав під час лекції.

Проблемні лекції та міні-лекції доцільно поєднувати з такою формою активізації навчального процесу, як робота в малих групах.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практичні заняття за формою та змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування досвіду соціального спілкування.

Після висвітлення проблеми (проблемна лекція) або стислого викладення матеріалу (міні-лекція) студентам пропонується об'єднатися в групи по 5-7 осіб та представити наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу, тобто виступити перед аудиторією з результатами роботи групи.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо певної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди й переконання, виробляють

уміння формулювати думки й висловлювати їх, учать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів, і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

8. Методи контролю

Перевірка та оцінювання знань студентів згідно з навчальним планом дисципліни «Аналіз банківської діяльності» проводиться протягом семестру в наступних формах:

- оцінювання роботи і знань студентів під час практичних занять;
- складання проміжного контролю знань;
- оцінювання виконання та захист контрольної роботи, яка передбачена навчальним планом;
- складання заліку.

9. Схема нарахування балів та критерії оцінювання навчальних досягнень

Порядок оцінювання знань студентів, розроблений: і впроваджений в навчальний процес у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна унормовує основні принципи організації поточного, підсумкового та семестрового контролю знань студентів з усіх видів виконуваних робіт (теоретична підготовка, практична робота, самостійна робота ІНДЗ, наукова робота тощо), а також методику переведення показників академічної успішності студентів ХНУ імені В.Н. Каразіна в національну шкалу.

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Поточний контроль знань студентів

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю є:

- ♦ активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- ♦ відвідування занять;
- ♦ виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
- ♦ складання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію із практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- оволодіння методами економіко-статистичної обробки даних із використанням комп'ютерних технологій;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Проміжний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації й проводиться у вигляді тестування.

Проміжний тестовий контроль проводиться після вивчення кожної теми курсу. Загальна тривалість тестів за темами – по 10-15 хвилин. Тестове завдання містить запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються наступні критерії оцінювання.

Узагальнена схема нарахування балів (денна та заочна форма навчання)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Інд. завдання	Разом	Залікова робота	Сума
Розділ 1			Розділ 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7						
5	5	5	5	5	5	5	25	-	60	40	100	

T1, T2 ... T7 – теми розділів.

Підсумковий контроль за курсом – у формі заліку.

Для **допуску** до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати **не менше 20 балів** з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання та інших завдань, передбачених програмою дисципліни.

Залік здійснюють за тестами до кожної теми курсу. Вони дають можливість здійснити оцінювання знань студента за дисципліною **«Аналіз банківської діяльності»**.

Критерії оцінювання (засоби діагностики)

Критерії оцінювання результативності роботи студентів при виконанні самостійної роботи

Якісними критеріями оцінювання виконання індивідуальних завдань студентами є:

1. Повнота виконання завдання:

- ◆ Елементарна;
- ◆ Фрагментарна;
- ◆ Повна;
- ◆ Неповна.

2. Рівень самостійності студента

- ◆ під керівництвом викладача;
- ◆ консультація викладача;
- ◆ самостійно.

3. Сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо);

4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз,

синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання):

- ♦ низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;
- ♦ середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- ♦ достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- ♦ високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за виконання контрольної роботи

Контрольна робота студента складається з двох частин: перша – опрацювання теоретичного питання, друга – виконання практичного завдання. Максимальна оцінка за виконання контрольної роботи – 25 балів.

Виконання завдань оцінюється за такими критеріями:

- 1) теоретичне питання:
 - повнота й ґрунтовність викладу;
 - аргументованість тверджень;
 - суб'єктне усвідомлення змісту;
 - термінологічна коректність;
- 2) практичне завдання:
 - технологічна грамотність;
 - методична грамотність;
 - обґрунтованість висновків;
 - правильність оформлення.

Шкала оцінювання контрольної роботи(денна та заочна форма)

Кількість балів	Теоретичне питання	Практичне завдання
21-25	Повне засвоєння та суб'єктне усвідомлення матеріалу. Твердження чітко аргументовані. Продemonстровано термінологічну грамотність	Продemonстровано методичну й технологічну грамотність. Методичні рішення обґрунтовано. Оформлення відповідає вимогам.
16-20	Повне засвоєння матеріалу, але недостатнє суб'єктне його усвідомлення. Нечітка аргументація тверджень. Часткова термінологічна некоректність.	Наявність незначних методичних і технологічних помилок, а також помилок в оформленні роботи. Методичні рішення обґрунтовано.
9-15	Часткове засвоєння матеріалу, суб'єктне його не усвідомлення. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	Наявність значної кількості методичних і технологічних помилок, а також в оформленні роботи.
0-8	Теоретичний матеріал не засвоєно. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	Методична й технологічна неграмотність. Неправильне оформлення роботи.

Критерії оцінювання на заліку:

Оцінювання знань студента проводиться за дворівневою шкалою (зараховано, не зараховано). За залік студент може отримати максимум 40 балів:

1. Для отримання оцінки «відмінно» (35-40 балів) студент повинен:
 - укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
 - викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язано й обґрунтовано;
 - навести вірне рішення задачі та тестів.

2. Для одержання оцінки «добре» (25-34 балів) студент повинен:
 - укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
 - викласти теоретичний матеріал обґрунтовано й зв'язано;
 - навести вірне рішення задачі;
 - можливі помилки при відповіді на тести.
 3. Для отримання оцінки «задовільно» (15-24 балів) студент повинен:
 - викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
 - можливі помилки при розв'язанні задачі та тестів.
 4. Оцінку «незадовільно» (1-14 балів) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.
- Кожне завдання заліку оцінюється окремо, що зазначається в білетах. Якщо одна з оцінок «незадовільно», то загальна оцінка не може бути вищою за «задовільно».
- Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру та оцінка за результатами підсумкового контролю).
- У відповідності до набраних студентом балів оцінка знання матеріалу проводиться за дворівневою системою згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
80 – 89	
70 – 79	
60 – 69	
50 – 59	
1 – 49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Аналіз банківської діяльності. Навчальний посібник / Косова Т. Д. К.: Центр учбової літератури, 2018. 486 с.
2. Аналіз банківської діяльності. Навчальний посібник / уклад. Станіславчук Н. О. Умань : Візаві, 2018. 191 с.
3. Банківська система: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Блащук-Девяткіна Н. З., Петик Л. О.] ; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.
4. Банківські операції. Навчальний посібник / Копилук О. І., Музичка О. М. К.: Центр учбової літератури, 2022. 536 с.
5. Банківська система. Підручник / за ред. Кузнецової С. А. К.: Центр учбової літератури, 2014. 400 с.
6. Інформаційні системи і технології у банківській сфері : курс лекцій / Мороз Т. О. Миколаїв : МНАУ , 2017. 52 с.
7. Куценко О. І., Гаврюшенко А.А. Статистичні бази даних як джерело інформації щодо проведення аналітичних досліджень. Technologies and strategies for the

implementation of scientific achievements: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol.1), May 27, 2022. Stockholm, Kingdom of Sweden: European Scientific Platform. C.60-64. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/issue/view/27.05.2022/746>

8. Кущенко О.І., Рожнов М.Ю. Аналітичний огляд роботи сучасної української банківської системи. *Актуальні аспекти сучасної статистичної науки і практики*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції пам'яті проф. А.З. Підгорного (Одеса, 7 червня 2024 р.). Одеса: Одеський національний економічний університет, 2024, С.26-29. <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/17861>

9. Маловічко С.О., Кущенко О.І. Аналітичний огляд української банківської системи. *Нові горизонти розвитку бізнесу в умовах сучасних викликів. Можливості та механізми підтримки бізнесу в умовах європейської інтеграції*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. здоб. вищ. освіти і мол. вчених, 26 квітня 2024 р. / Держ. Біотехнологічний ун-т. Харків, 2024. С.45-48. URI: <http://btu.kharkov.ua/nauka/konferentsiyi/>

10. Statistics and Data Analysis for Financial Engineering : with R examples (2015). New

York, United States, P. 719.

11. Devid Spiegelhalter The Art of Statistics: Learning from Data. (2020). Penguin, P. 448.

Допоміжна література

1 Герасименко С. С. Методичні рекомендації до вивчення курсу «Банківська статистика». К.: Національна академія статистики, обліку та аудиту, 2022. 52 с.

2 Фінансова статистика. Навч. посіб. / Кремень В.М., Кремень О. І. К.: Центр учбової літератури, 2014. 368 с.

3 Фінансова статистика. Навч. посіб. / Мальчик М.В., Галашко С. І., Пелех А. І. К.: Центр учбової літератури, 2011. 184 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Socioeconomic Data and Applications Center (SEDAC). URL: <https://sedac.ciesin.columbia.edu/data/collection/epi/sets/browse>

2. Statistical office of the European Union. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>

3. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine>

4. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.kiev.ua> .

5. Головне управління статистики у Харківській області. URL: <http://uprstat.kharkov.ukr.net>

6. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

7. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>

8. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>

9. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Нормативна база..

URL : <http://www.nibu.factor.ua/info/instrbuh/npsbu1/>

10. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. Офіц.

веб-сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list> .

11. Нормативно-правові акти / Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів /розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборотою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Аналіз банківської діяльності», URL: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=9765>

2.Навчальний контент (розширений план лекцій, конспект лекцій):

Дистанційний курс: Кущенко О.І. «Аналіз банківської діяльності» URL:

<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=9765>

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни «Аналіз банківської діяльності»

- 1.1. Предмет, мета і завдання дисципліни «Аналіз банківської діяльності».
- 1.2. Інформаційна база дисципліни «Аналіз банківської діяльності».
- 1.3. Статистичні методи дослідження банківської діяльності.

1.1. Банки – це комерційні установи, які залучають кошти юридичних та фізичних осіб і від свого імені розміщують їх на умовах зворотності, платності і терміновості, а також проводять розрахунки, комісійно-посередницькі та інші операції.

Управління діяльністю комерційних банків базується на посередстві отриманих даних аналітичної роботи. Аналіз операцій банків є одним з найважливіших напрямків економічної роботи.

Аналіз банківських операцій на макрорівні потреби Національного банку для вивчення та прогнозування ситуацій на фінансовому та кредитному ринках країни, стійкості та надійності як банківської системи в цілому, так і окремих банків, їх груп у різних регіонах, контролю за виконанням банками встановлених стандартів і нормативів, а також для визначення основних напрямків грошово-кредитної політики.

Не менш важливим є й **аналіз банківської діяльності на мікрорівні** як один із етапів економічної роботи банку. Ця робота спрямована на управління його активами та пасивами операцій. При цьому чим більший банк, тим вагоміше значення має правильна організація його роботи, забезпечення нормального й ефективного функціонування. Це пов'язано з розвитком пайової (акціонерної) форми власності у банківському секторі економіки. Робота банків на комерційних умовах визначає організацію їх діяльності на максимізацію їх прибутку, перегляд традиційних форм і методів проведення операцій, регулярний аналіз ефективності їх здійснення.

Аналіз діяльності банків – це комплексне вивчення комерційної або іншої діяльності окремих банків, їх утримувань або банківської системи в цілому, яке полягає в пошуку необхідної інформації, її обробці та економічній інтерпретації отриманих результатів з метою прийняття управлінських рішень.

Тема 4. Аналіз ліквідності банків

- 4.1. Поняття ліквідності банків банку та завдання її статистичного аналізу.
- 4.2. Система нормативів ліквідності банку.
- 4.3. Аналіз динаміки та виконання нормативів ліквідності балансу банку
- 4.4. Система управління ліквідністю банку

4.1. Ліквідність банку – це здатність задовольняти готівковою перебігувані та непередбачувані зобов'язання.

Потреби в готівці виникають у зв'язку з зняття коштів з депозитів, тобто настанням платежів по пасивах, наданням позик. Потреби в готівкових ресурсах задовольняються закладами залучення та погашенням коштів, погашенням позик, платежами по інвестованому банку капіталу, продажу активів.

Статистичний аналіз ліквідності банку має завдання:

- аналіз структури активів і пасивів балансу з урахуванням фактору часу та обсягів за кожною статтею;
- аналіз ліквідності балансу за допомогою системи показників з метою надання інформації для прийняття управлінських рішень;
- розробка норм ліквідності та аналіз їх виконання;
- аналіз впливу окремих факторів на динаміку ліквідності балансу;
- визначення закономірностей і тенденцій та виявлення їх основні резерви підвищення ліквідності.

Ризик ліквідності виникає через різке скорочення обсягу готівки та обумовлене цим залучення додаткових коштів за більш високою ціною і, як наслідок, скорочення прибутковості.

Управління ризиком ліквідності передбачає оцінку потенційних відхилень депозитів і погашень на нові позички. В основі моніторингу ліквідності (за допомогою статистичних методів) покладено вивчення руху готівки коштів з метою виявлення часу й розмірів необхідної в майбутньому готівки. Для цього використовуються коефіцієнти та нормативи, зокрема встановлені НБУ. Ці показники допоможуть даним, які характеризують:

- потоки готівки по активах та пасивах за минулий період і майбутньому;

Тема 7. Аналіз забезпечення ліквідності активами та пасивами банків

- 7.1. Сутність і завдання управління активами та пасивами банку.
- 7.2. Статистичний аналіз активних операцій банку.
- 7.3. Статистичний аналіз пасивних операцій банку.
- 7.4. Оцінка ризику управління активами та пасивами банку.

7.1. Управління активами та пасивами банку – це безперервний процес здійснення контролю, регулювання складу, кількості і якісних параметрів активу та пасиву балансу банку й управління ними, а також прийняття управлінських рішень на основі виконаних досліджень.

Мета управління активами та пасивами – забезпечити достатній рівень доходів від активних операцій для покриття витрат банку на здійснення діяльності та перебігуваннях збитків, для можливості виконання розрахунків за пасивними операціями, а також забезпечення необхідного рівня прибутковості акціонерного капіталу:

$$ROE = (\text{Чистий дохід}) / (\text{Акціонерний капітал})$$

Завдання управління активами та пасивами банку полягає в такому:

- забезпеченні платоспроможності банку;
- забезпеченні ліквідності банку;
- зменшенні ризиків різної природи у процесі діяльності банку;
- максимізації прибутку банку;
- оптимізації структури та розміру капіталу банку;
- оптимізації кількості, якості банківських послуг та цін на них.

Остаточна мета ефективного управління активами та пасивами банку – максимізувати ринкову вартість банку, тобто доход на акціонерний капітал, що є також основною метою фінансового управління банком, маркетингу в банку та інших дисциплін.

7.2. Активні операції банку – це операції, за допомогою яких банк розміщує власні і залучений капітал. Вони включають кредитні операції та банківські інвестиції.

Тема 2. Аналіз кредитної діяльності банків

- 2.1. Сутність і завдання статистичного аналізу кредитної діяльності банку.
- 2.2. Система показників статистики кредитної діяльності.
- 2.3. Аналіз своєчасності повернення позичок.
- 2.4. Економіко-статистичний аналіз обороту кредитів.
- 2.5. Аналіз кредитних пріоритетних став.
- 2.6. Статистична оцінка кредитного ризику

2.1. Банки здійснюють активні операції, які пов'язані з наданням клієнтам позик. В основі кредитних операцій покладено економічний відношення, що виникають між кредитором і позичальником з прикладу одержання останнім позички на умовах повернення її в певний строк з сплаченою процентів. Банки надають банківський кредит у грошовій формі підприємствам, організаціям, населенню, держаку.

Завдання статистичного аналізу кредитної діяльності банку:

- організація статистичних обліку та звітності кредитних операцій;
- розробка системи показників, що характеризують кредитні відносини, їх стан і розвиток;
- виявлення статистичних закономірностей розвитку кредитних відносин;
- послідовне вдосконалення методики роботи та аналізу системи статистичних показників з урахуванням досягнень економічної науки.

Основні пріоритети кредитування та пов'язані з ними завдання статистики

Пріоритети	Завдання
Повернення - позичка надається клієнту за умови, що позичка надана в позичку сума буде повернута на умови, визначених у кредитному договорі, або за встановленою процедурою	1. оцінювання кредитоспроможності клієнта, його здатності повернути отримані кошти, використання їх за призначенням; 2. оцінювання залишків неповернених кредитів, їх частки в загальній сумі кредитів, наданих банком; 3. аналіз структури та тривалий виконання груп "Безнадійних кредитів" - чи не будуть повернуті взагалі; 4. розрахунок коефіцієнта ризику неповернення на складання графіка повернення кредитів, його статистичний аналіз, виявлення резервів і причин відхилень; 5. визначення розмірів простроченої заборгованості клієнта, порівняння її з обсягом коштів на його рахунок аналізу оборотності позик
Спроможності - позичка має бути повернута клієнтом не пізніше терміну, зазначеного в кредитній угоді	1. оцінювання кредитоспроможності клієнта, його здатності повернути отримані кошти, використання їх за призначенням; 2. оцінювання залишків неповернених кредитів, їх частки в загальній сумі кредитів, наданих банком; 3. аналіз структури та тривалий виконання груп "Безнадійних кредитів" - чи не будуть повернуті взагалі; 4. розрахунок коефіцієнта ризику неповернення на складання графіка повернення кредитів, його статистичний аналіз, виявлення резервів і причин відхилень; 5. визначення розмірів простроченої заборгованості клієнта, порівняння її з обсягом коштів на його рахунок аналізу оборотності позик
Забезпеченості - кредит - мета залучити	1. комплексний аналіз кредитоспроможності

Тема 5. Вивчення платоспроможності банків

- 5.1. Поняття платоспроможності банку. Завдання статистичного вивчення платоспроможності банку.
- 5.2. Система показників платоспроможності банку.
- 5.3. Аналіз динаміки платоспроможності банку та факторів, що на нього впливають.
- 5.4. Аналіз виконання нормативів платоспроможності.

5.1. Платоспроможність банку – це його здатність вчасно і в повному обсязі виконувати свої платіжні зобов'язання щодо кредитних, вкладних, депозитних або інших операцій грошового характеру, а також достатність власних коштів для виплати дивідендів на акціонерний капітал, захисту коштів акціонерів від знецінення (індексів) і захисту інтересів інших клієнтів банку.

Платоспроможність банку – це вторинне щодо ліквідності поняття. Банк, що не має достатнього рівня ліквідності, не може бути платоспроможним. Але ситуація, коли банк має достатній рівень ліквідності, проте водночас не є платоспроможним, цілком можлива. Пов'язано це з тим, що поняття ліквідності та платоспроможності досить часто співпадають у різних часових інтервалах.

Вивчення платоспроможності в різних модифікаціях базується на співвідношенні власних коштів банку (або певних їх частин) і його активів (або їх певних видів).

Статистичне вивчення платоспроможності – це аналіз кількісної сторони економічних факторів, що формують це поняття в вісному виразі.

Основні завдання:

- розробка системи статистичних показників платоспроможності, які б найкраще аналізували стан банку з цієї точки зору;
- розробка та застосування економіко-статистичних методів дослідження структури, динаміки та закономірностей розвитку платоспроможності банку;
- оперативний аналіз платоспроможності банку для прийняття управлінських рішень;
- вивчення питання платоспроможності з точки зору аналізу дотримання нормативів, встановлених НБУ;

Тема 3. Аналіз кредитоспроможності клієнтів банків

- 3.1. Поняття кредитоспроможності та методи статистичного оцінювання кредитоспроможності клієнтів банку.
- 3.2. Система показників, які використовують для аналізу кредитоспроможності клієнтів банку.
- 3.3. Рейтинги клієнтів банку.

3.1. Кредитоспроможність – це наявність передумов для одержання позик і спроможність повернути їх.

Оцінювання кредитоспроможності клієнтів банку є найважливішою складовою оцінки банківського (насамперед кредитного) ризику, ефективне управління взаєм з основою створення міцного банку.

Завдання статистичного вивчення кредитоспроможності клієнтів банку:

- розробка системи показників для глибокого аналізу всіх параметрів господарської діяльності позичальника, що впливають або впливатимуть на кредитні відносини між банком та клієнтом;
- моделювання кредитних відносин клієнт – банк;
- комплексний аналіз економіко-фінансового стану підприємства, який дає бачити можливість прийняти рішення про надання кредиту та визначитися з умовами його надання;

• виявлення взаємозв'язків показників кредитоспроможності клієнтів та якості кредитного портфеля банку;

- прогнозування кредитного ризику на основі комплексного вивчення кредитоспроможності позичальника;
- визначення достатності забезпечення позички;
- статистичне забезпечення моніторингу та контролю за господарсько-фінансовою діяльністю клієнта та ін.

Для статистичного вивчення кредитоспроможності використовують комплекс статистичних методів, у тому числі:

- спостереження та групування;
- систему аналітичних коефіцієнтів;

Тема 6. Аналіз прибутковості банків

- 6.1. Поняття прибутковості банку. Завдання статистичного вивчення прибутковості банку.
- 6.2. Система статистичних показників прибутковості банку.
- 6.3. Економіко-статистичний аналіз прибутковості банку.
- 6.4. Статистичний аналіз ефекту та ефективності комерційного банку. Методи аналізу.

6.1. Прибутковість банку – це сума прибутку, отримана в результаті здійснення затрат і реалізації своїх функціональних обов'язків. Поняття прибутковості ширше, ніж сума прибутку. Прибуток – це вихідна точка для розрахунку прибутковості, яка характеризує рівень віддачі витрат і використання коштів.

Статистичне вивчення прибутковості полягає в:

- систематичному спостереженні за рівнем і динамікою прибутковості;
- контролі за виконанням нормативів, встановлених щодо рівня прибутковості;
- виявленні впливу певних факторів на рівень і динаміку прибутковості;
- пошуку резервів підвищення прибутковості;
- прогнозуванні та плануванні прибутковості банку.

6.2. Система статистичних показників прибутковості складається з систем абсолютних і відносних показників. Абсолютні показники виражають ефект певної фінансової операції банку: дохід, прибуток, податки і т.д. Вони можуть бути джерелом інформації про прибутковість банку, але лише в тих випадках, коли немає необхідності аналізувати взаємозв'язки та взаємозумовленість системи показників. Самі абсолютні показники в разі необхідності причинно-наслідкового, структурного, динамічного та інших видів аналізу використовують як вихідні дані для розрахунку відносних показників. Від їх точності, порівнянності, достовірності й повноти залежить якість більш поглибленого аналізу.

До абсолютних показників прибутковості належать:

- прибуток банку (П);

3.Плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи (у т.ч. індивідуальні завдання):

Дистанційний курс: Кущенко О.І. «Аналіз банківської діяльності» URL:

<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=9765>

4. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післятестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни:

Дистанційний курс: Кущенко О.І. «Аналіз банківської діяльності» URL:

<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=9765>

**5.Завдання підсумкового контролю
(семестрових екзаменів, письмових залікових
робіт):**

**Дистанційний курс: Кущенко О.І. «Аналіз
банківської діяльності» URL:**

<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=9765>

6.Критерії оцінювання знань студентів та розподіл балів:

Дистанційний курс: Кущенко О.І. «Аналіз банківської діяльності» URL:

<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=9765>